

άφανίτσα ἡ, Πελοπν. (Παππούλ.)

Τύποχορ. τοῦ οὐσ. ἀφάνα διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.
Μικρὰ ἀφάνα. Πληθ. Ἀφανίτσες τοπων. Πελοπν. (Κοκκιν.)

άφανόρραχι ἡ, Πελοπν. (Οἰν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀφάνα καὶ ράχι.

Κλιτὺς βουνοῦ γεμάτη ἀπὸ ἀφάνας. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Κόκκιν. Οἰν.)

ἄφανος ἐπίθ. Ἡπ. Θράκ. (Μέτρ.) Κέρκ. Κεφαλλ. Πόντ. (Κερασ. Οφ. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.) — Λεξ. Δημητρ. ἄφανους Θράκ. (Άδριανούπ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. ἀφανὴς ἡ ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. φαίνομαι.

1) Ὁ μὴ φαινόμενος, ἀόρατος, ἄφαντος Ἡπ. Θράκ. (Μέτρ.) Κέρκ. Κεφαλλ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πόντ. — Λεξ. Δημητρ. : Ἔγιναν ἄφανα τὰ σῦνα ἀπ' τὸ πτουλάπι Λεξ. Δημητρ. Ἅφανος ἦταν γιὰ πολὺν καιρὸν καὶ τώρα πάλι βγῆκε 'σ τὴ μέση αὐτόθ. Ἔγένετον ἄφανος Πόντ. Γίν' κι ἄφανους Χαλκιδ. || Φρ. Εἶναι ἄφανος κι ἄγροικος (οὗτε φαίνεται οὕτε ἀκούεται) Κεφαλλ. Ἐπῆγε ἄφανος Κέρκ. β) Ούσ. τὰ ἄφανα τοῦ γῆς, τὰ καταχθόνια, δὲ Ἄδης Κεφαλλ. 2) Ὁ μὴ γνωρίζομενος, ἀγνωστος Θράκ. (Άδριανούπ.) : Κεῖνον εἶνι ἄφανον πρᾶμα. 3) Ὁ ταχέως δαπανώμενος Πόντ. (Κερασ. Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) : Ἅφανον ἔτον ἀοῦτο τὸ φαεῖν Τραπ. Τὸ ταξέδικον τὸ φωμὶν ἄφανον ἔν' (ταξέδικον = φρέσκο) αὐτόθ. Τ' ἀσπρον τ' ἄλας ἄφανον ἔνι Κερασ. 4) Ούδ. ούσ., εἰδος νοσήματος τῶν ὀφθαλμῶν Πόντ. (Οφ.): 'Σ σ' ὀμμάτιν ἀτ' ἄφανο ἔφερε.

Πβ. ἀφαντος.

άφανόσκουπα ἡ, ἐνιαχ.

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀφάνα καὶ σκούπα.

Σάρωθρον ἀπὸ ἀφάναν, ἥτοι ἔχινόποδα.

ἄφαντα ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ. ἀνάφαντα Παξ. ἀλάφαντα Παξ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. ἀφαντα.

1) Χωρὶς νὰ φαίνεται τι, ἀφανῶς Λεξ. Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Πινδ. Πυθ. 11, 30 «ἄφαντα βρέμει». 2) Ἀπερισκέπτως, ἀπρόσεκτα Παξ. : Μὴν προβατῆς ἀλάφαντα, θὰ τοκιστῆς κάμμιὰ μέρα.

άφαντάνθρωπος δ, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος καὶ τοῦ ούσ. ἀνθρωπος.

Ἄφανής, ἀσήμαντος ἀνθρωπος : Γνωμ. Ἅφαντάνθρωπος κουμπάρος, ἄφαντ' εἰν' ἡ κουμπαριά του. Πβ. ἀφαντογυνναῖκα.

άφάνταστα ἐπίθ. πολλαχ. ἀφάνταχτα Λεξ. Μ' Εγκυλ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφανταστος.

Εἰς βαθμὸν μέγαν, ὑπερβαίνοντα τὴν φαντασίαν ἔνθ' ἀν. : Ἅφάνταστα καλὸς - σπάταλος - τσιγκούνης κττ.

άφάνταστος ἐπίθ. σύνηθ. ἀφάνταστος πολλαχ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀφάνταστος = δὲ ἀνευ φαντασίας.

1) Ὁ μὴ ὑπερηφανεύομενος, μετριόφρων, σεμνὸς σύνηθ. : Ἅφάνταστος ἀνθρωπος. Γυναικα ἀφάνταστη. Ἀπλὸς κι ἀφάνταστος σύνηθ. Ἅφαντη κι ἀφάνταστη γυναικα Κεφαλλ. 2) Ἐκεῖνος τὸν ὄποιον δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ κάνεις, δὲ ὑπερβαίνων τὰ δρια τῆς φαντασίας, ἔξαιρετικὸς σύνηθ. : Ἅφάνταστος κόπος. Ἅφάνταστη εὐτυχία - καταστροφὴ κττ. Ἅφάνταστος γλέντι. Συνών. ἀπιστος 5, ἀπλαστος Α3, ἀφώτιστος.

Πβ. ἀφάνταχτος.

άφαντάστοχα ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀφαδάσταχα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντάστοχος.

1) Ἀπροσδοκήτως, ἔξαιρηνης : Ἅφαδάσταχα μᾶς ἤρετε. Συνών. ἐν ίδ. λ. ἄξαφνα. 2) Ἀπερισκέπτως.

άφαντάστοχος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀφαδάστιχος Ζάκ.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀφάνταστος καὶ ἀστοχος.

Ἀπερισκέπτος, ἀπρόσεκτος.

άφάνταχτος ἐπίθ. πολλαχ. ἀφάνταχτος Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. φανταχτὸς <φαντάζω>.

1) Ὁ μὴ ὑπερηφανεύομενος, μετριόφρων Λεξ. Πρω. : Ἅφάνταχτος ἀρχοντας. 2) Ἐκεῖνος ποῦ δὲν φαντάζει, δὲν ἔχει ὠραίαν ἔξωτερην ἐμφάνισιν, δὲν κάμνει ἐντύπωσιν : Ἅφάνταχτο καππέλλο - σπίτι - φόρεμα κττ. Ἅφάνταχτα πράματα. 3) Ἐκεῖνος τὸν ὄποιον δὲν ἥμπορει κανεὶς νὰ φαντασθῇ, ἔξαιρετικὸς ΧΠαλαίσ. Συλλ. Κυπρ. ποιημ. 145 : Ποίημ.

Νὰ φέρουν τὸν ἄφάνταχτον τοῦ κόσμου ποῦ λαλοῦσιν.

Πβ. ἀφάνταστος.

άφαντιδ ἡ, ἀμάρτ. ἀφαδιὰ Θήρ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος.

1) Ἀπερισκεψία, ἀνοησία Κρήτ. 2) Παράλογος δαπάνη, σπατάλη Θήρ.

άφαντιάζω Δλουκοπούλ. Ποιμεν. Ρούμελ. 217—Λεξ. Δημητρ. ἀφαντιάζον "Ηπ. Στερελλ. (Αίτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος.

1) Καθιστῶ ἄφαντον, ἔξαφανίζω "Ηπ.—Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀφαντίαζω. 2) Καθιστῶ μωρόν, ἀνόητον, μωραίνω Στερελλ. (Αίτωλ.) — Δλουκόπουλ. ἔνθ' ἀν. : Εἶναι βλαμμένος, ἄφαντιασμένος, γι' αὐτό τὸν ἔβγαλαν Βλάχο (ἔνν. δ τσοπάνης) Δλουκόπουλ. ἔνθ' ἀν.

άφαντίζω "Ηπ. ἀφαντίζον" Ηπ. ἀναφαντίζον "Ηπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος, παρ' ὅ καὶ ἀνάφαντος.

'Αφαντίαζω 1, δὲ ίδ., ἔνθ' ἀν. : Ἅγαφάντιστον νὰ μὴ τοῦ γλέπου Ζαγόρ. Ποῦ πῆις κι ἀναφαντίσκις ; αὐτόθ. Ν' ἀναφαντίστης ! αὐτόθ.

άφαντογυνναῖκα ἡ, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος καὶ τοῦ ούσ. γυνναῖκα.

Ἄφανής, ἀσήμαντος γυνή. Πβ. ἀφαντάνθρωπος.

άφαντόλογο τό, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος καὶ τοῦ ούσ. λόγος.

Ἄσήμαντος, φαντασιώδης, μάταιος λόγος.

άφαντόλογος ἐπίθ. Αθην. Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαντος καὶ τοῦ ρ. λέγω.

Ο ἄφαντα, ἥτοι φαντασιώδη καὶ μάταια λέγων, δὲ πρισκέπτως ὄμιλῶν.

άφαντος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἄφαντος βόρ. ίδιωμ. ἄφαντε Τσακων. ἄφαδος πολλαχ. ἄφαδος πολλαχ. βορ. ίδιωμ. ἀνάφαντος Κύπρ. — Λεξ. Δημητρ. ἀνάφαντος "Ηπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. ἀνέφαντος Κύπρ. ἀνήφαντος ἀγν. τόπ. ἀνήφαδος Κυκλ. ἀνήφαντος Μακεδ. (Ζουπάν.) Γεν. πληθ. ἄφαντάτου Θεσσ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀφαντος. Διὰ τοὺς τύπ. ἀνάφαντος, ἀνέφαντος, ἀνήφαντος ίδ. ἀ- στερητ. 1 δ.

1) Ὁ ἔξαφανισθείς, ἄφανής, ἀσήμαντος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : "Οσο νὰ γυρίσῃς νὰ τὸν δῆς, ἔγινε ἄφαντος. Μόλις τὸ κατάλαβε πῶς τὸν

κυνηγοῦν, ἔγινε ἄφαντος κοιν. Οἱ ἀλεποῦδες πάνε ἄφαδες καὶ ἄφανέρωτες Κύθν. Ὡστε νὰ τὸν δῶ ἐίνητον ἀνέφαντος Κύπρ. Ἐνάτες ἄφαντε (ἔγινε ἄφαντος) Τσακων. Ἀτόσον καιρὸν ἄφαντος ἐέντον (ἔγινε) Σάντ. Ἅφαντος νὰ γένη! (ἀρά) Ἡπ. Ἄκστον καὶ ἄφαντους νὰ ἐνη! Μακεδ. (Σιάτ.) Ἅφαδη καὶ ἄφαδαστη γυναικα (ἐπὶ σεμνῆς γυναικὸς) Κεφαλλ. || Φρ. Ἅφαντους τοῦν ἄφαντάτου (τελείως ἄφαντος) Θεσσ. || Ἄσμ. “Οσο νὰ ποῦν ἀφίνω γειά, | σαράντα μίλια πάνε,
σσο νὰ ποῦν ὡρα καλή, | ἄφαντοι πάν ’ς τὸ δρόμο
Θράκ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Αἰσχύλ. Ἅγαμ. 655 κέξ. (εκδ. Dindorf) «αὶ δὲ [νῆες] κεροτυπούμεναι βίᾳ... φύχοντο ἄφαντοι». Συνών. ἵδ. ἐν λ. ἄρατος 1. β) Οὐσ. τ’ ἄφαντα τῆς γῆς, τὰ καταχθόνια καὶ συνεκδ. ὁ Ἀδης Ἡπ. Πελοπον. (Γύνθ. Δημητσάν.) κ.ά.: Μπά, ποῦ νὰ πάῃ ’ς τ’ ἄφαδα! (ἀρά) Γύνθ. 2) Ἐκεῖνος ποῦ εἴθε νὰ ἔξαφανισθῇ Ἡπ. Μακεδ. (Βογατσ. Ζουπάν.) κ.ά.: Μουρὲ ἄφαντου, τί χαλεύ’ς ἵδω; Ἡπ. Τί σκουζ’ τ’ ἀνήφαντου; Ζουπάν. Ἄσ μὴ ήταν νὰ φαίνηται τ’ ἀνήφαντο! (ἐπὶ τέκνου ἀτακτοῦντος) αὐτόθ. Τί σ’ είπα, μουρὲ ἀνάφαντο; Βογατσ. Συνών. ἀφανισμένον (ἱδ. ἄφανίζω 4). 3) Ὁ μὴ ἔχων καταφανῆ ἀποτελέσματα, ὁ μὴ γινόμενος αἰσθητός, ἐπὶ δαπάνης Θήρ. (Οία) Κάρπ. Ρόδ. (Κάστελλ.): Ἅφαντα ἔξοδα Κάστελλ. || Παροιμ. Μὲ τ’ ἄφαδα περοῦν τοῦ οἵ στουλλοι (ὅταν τὰ ἔξοδα δὲν φαίνονται, δὲν διακρίνεται ὁ πλούσιος ἀπὸ τὸν πτωχὸν) Οία. 4) Μικρός, ἀσήμαντος, ἀνάξιος προσοχῆς Ἡπ. Θήρ. Ρόδ. κ.ά. — ΚΚρυστάλλ. “Εργα 231: Ποίημ.

‘Απὸ μικρὸ καὶ ἀπ’ ἄφαντο πουλλάκι, σταυραετέ μου,
παίρνεις κορδὶ μὲ τὸν καιρὸ καὶ δύναμι καὶ ἀγέρα
ΚΚρυστάλλ. ἐνθ’ ἀν. β) Ἀγενής, εὔτελής Κάρπ. γ)
Δυστυχής, ἀθλιος, ἐλεεινός, ἐν συνεχφορῷ μετὰ τοῦ συνων.
ἐπιθ. μαῦρος πρὸς ἐπίτασιν τῆς σημ. Πελοπον. (Γορτυν.):
Νὰ σὲ ἵδω καὶ νὰ σὲ λυπηθῶ, κονδούνα, χήρα, μαύρη καὶ ἄφαντη. Συνών. ἄραχνος 4. 5) Ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος, μωρὸς Κρήτ. : Ἅφαδος ἀνθρωπος. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Α 968 (εκδ. ΣΞανθούδ.) «μετάστρεψε τὸ λογισμό,
τὸ νοῦ σου μὴν παιδεύγγεις | καὶ τέτοια πράματ’ ἄφαντα
κι ἀμοιαστα μὴ γυρεύγγεις». β) Ἀπρόσεκτος, ἀτακτος Κέρκ. : Εἴναι ἀνάφαντος ’ς τὸ φαεῖ. 6) Ὁ παραλόγως
δαπανῶν, σπάταλος Θήρ. : Πολὺ ἄφαδος εἰσαι. Ἅφαδη γυναικα.

‘Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. τ’ Ἅφαντου Ρόδ.

ἄφαντώνω ἀμάρτ. Μέσ. ἀναφαντώνομαι Μποέμ Ντόπ. ζωγραφ. 59 ἀναφαντώνομαι Στερελλ.

‘Ἐκ τοῦ μεσον. ἀφαντῶ.

Μέσ. γίνομαι ἄφαντος, ἔξαφανίζομαι ἐνθ’ ἀν.: Ἅναφαντώθ’ κι ἀπ’ τὸν κόσμον Στερελλ. ‘Απὸ κῆπο σὲ κῆπο, ἀπὸ καλαμεῖς σὲ καλαμεῖς φεύγοντ, τρυπώνοντ, ἀναφαντώνονται οἱ... λαθρέμποροι Μποέμ ἐνθ’ ἀν.

ἄφάρα ἥ, Μακεδ. (Καταφύγ.)

Πιθανῶς σχετίζεται πρὸς τὸ ἀρχ. ἐπαρά.

Μόνον εἰς τὴν φρ. ἄφάρα καὶ κατάρα, ὅτι θέλει ἀς γίνη. Πβ. ἀρχ. «ἐπάρα κατάρα». Ἰδ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,410.

ἄφαρδευτος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερούδ. Δημητρ.

‘Ἐκ τοῦ στερεητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *φαρδευτὸς<φαρδεύω.

‘Ο μὴ πλατυνθείς, ἀδιάνοικτος.

ἄφαρεὶ ἐπίρρο. Κάρπ. ἀφαρεὶ Κάρπ. ἀφαέρει Κάρπ.

Τὸ παλαιὸν ἐπίρρο. ἀφαρεὶ. Ἰδ. Μ. Ἐτυμολ. 175,14 «οἱ Ἰωνες καὶ οἱ Ἐφέσιοι ἄφαρεὶ λέγουσι τὸ ταχέως καὶ ἀσκόπως ποιεῖν τι ἡ φθέγγεσθαι».

Ματαίως, ἀνωφελῶς: Ἅφαρεὶ τὰ λέεις τὰ λόγια σου.
Συνών. ἀφαρεὶνά.

ἄφαρινά ἐπίρρο. Κάρπ. ἀφαρινά Κάρπ.

‘Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀφαρινός.

‘Ἄφαρεὶ, ὁ ἴδ.: Ἅφαρινά μιλᾶς, γιατὶ κάλενας ’ἐν σ’ ἀκούει. || Ἄσμ.

Μην πολεμῆς ἄφαρινά, τοῦ κάκου καὶ τ’ ἀνέμου.

ἄφαρινδς ἐπίθ. Κάρπ. ἀφαρινδς Κάρπ.

‘Ἐκ τοῦ ἐπιρρο. ἀφαρεὶ καὶ τῆς καταλ. -ινός.

Μάταιος, ἀνωφελής: Ἅφαρινδς κόσμος.

ἄφαρμάκευτος ἐπίθ. πολλαχ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀφαρμάκευτος=ἀνευ φαρμάκου.

1) Ὁ μὴ δηλητηριασθεὶς Λεξ. Περιδ. Βυζ. 2) Ὁ μὴ δοκιμάσας λύπας, ὁ μὴ πικρανθεὶς σφόδρα πολλαχ.: Τὰ παιδιὰ δὲν ἀφίνουν κάλενα ἄφαρμάκευτο πολλαχ. || Ποίημ.

Ἄφαρμάκευτο, ἄχ, δὲν είναι πανηγύρι ἐδῶ ἡ ζωή!
ΠΒλαστοῦ Αργώ 301.

Συνών. ἀφαρμάκωτος.

ἄφαρμάκωτος ἐπίθ. πολλαχ.

‘Ἐκ τοῦ στερεητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *φαρμακωτὸς<φαρμακώνω.

1) Ἅφαρμάκευτος 1, ὁ ἴδ., πολλαχ. 2) Ἅφαρμάκευτος 2, ὁ ἴδ., πολλαχ.

ἄφαρος ἐπίθ. Πόντ. (Άμισ. Οίν.)

‘Ισως ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιρρο. ἀφαρο.

1) Εύαρπαστος, ὁξύθυμος. 2) Ἀτακτος, ἐπὶ παίδων.

ἄφαρπάζω ἀμάρτ. ἀπαρπάζω Κάρπ. Πόντ. (Άργυρόπ. Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπορπάζω Κάρπ. πηρπάζω Κύπρ. Μέσ. ἄφαρπάζομαι κοιν. ἄφαρπάζουμι πολλαχ. βρο. ἴδιωμ. ἀπαρπάζομαι Νίσυρ. ἄφαρπάζομαι Εύβ. κ.ά. ἄφαρπάζομαι Σαμοθρ. ἄφαρπάζομαι Πόντ. (Κερασ.) ἄφαρπάζομαι Πόντ. (Κερασ.) ἄφαρπάζομαι Κάλυμν.

Τὸ ἀρχ. ἀφαρπάζω=ἄρπαζω, ἀποσπῶ. Ἅόρ. ἐπέρπαξα καὶ ἀπέρπαξα τὸ ὄρπαξε τὸ ὄρατόν μου τὸ πουλλάκιν;*

A) Ἐνεργ. 1) Λαμβάνω ταχέως ἡ αἰφνιδίως, ἔξαρπάζω Κάρπ. Πόντ. (Άργυρόπ. Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): ‘Ἐπέρπαξεν ἀτον ἀσ’ σό δέρ’ (τὸν ἄρπαξεν ἀπὸ τὸ χέρι) Τραπ. ‘Ἐπέρπαξε με ἐναν πόνος ἀσ’ σὰ μέσ’ ἀπέσ’ Τραπ. Χαλδ. || Ἄσμ.

‘Ατεῖν’ τὸ νῦν ἐπέρπαξαν καὶ πάγουν Τραπ.

Τὸν ἐπέρπαξαν οἱ δκύλλ. Ἐβραῖοι
ἀσ’ σ’ ἀκρόντικα καὶ ἀσ’ σὴν καρδίαν

Χαλδ. Τὸ σταμνίν ἐπέρπαξεν, τὴν νύφην ἐπέπλωσεν
(ἄπλωσε, ἔδωσε) Κερασ.

Μάνρ’ ὅρνεα τὸν ἐτρώασι καὶ ἀσπρα τὸν ἀπορποῦσα Κάρπ. Συνών. ἀφαρπάζω Α 1. 2) Ἀνευλαβῶς διακόπτω τινὰ διμιοῦντα, θρασέως φέρομαι πρός τινα Πόντ. (Άργυρόπ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): ‘Ονταν θὰ καλατζεύω, πάντα ἀπαρπάζ με (καλατζεύω=διμιλῶ) Χαλδ. Ντ’ ἀπαρπάζεις με; Άργυρόπ. Συνών. ἀναρπάζω Α 2, ἀφαρπάζω Β 1. 3) Περικαίω, ἐπιδρῶ καυστικῶ Κύπρ.: Ἄσμ.

Κρατεῖ δεντρὸν μονόρροιζον ‘πον τὸ δεξὶν τον δέριν,
νὰ κάμην δ-διὸν τοῦ μαύρου τον μὲν τὸν πηρπάζ’ δ ἥλιος.
(δ-σιὸν=σκιάν). Συνών. ἀδράχνω Α 2, ἀφαρπάζω Α 2.

B) Μέσ. 1) Τρομάζω, ἐκπλήττομαι Νίσυρ. Απαρπάζητηκα μὲ τοὺς φωνές σου Νίσυρ. Συνών. ξαφνίζομαι (ἱδ. ξαφνίζω), ξυπάζομαι (ἱδ. ξυπάζω). 2)